

Vodná rada okresov Spišská Nová Ves a Gelnica

Dotazník

1. Očakávania od Vodnej rady

Ako a s čím Vám môže pomôcť Vodná rada?

Čo očakávate od Vodnej rady?

- *Informácie, prípadne príklady dobrej praxe o možnostiach zadržiavania vody v krajine*
- *Odbornú pomoc pri riešení problémov v danej problematike*
- *so získavaním finančných prostriedkov na opatrenia týkajúce sa udržiavanie vody v krajine*
- *Odborné poradenstvo a hlavne poukazovať na štátne inštitúcie ako ochrana životného prostredia a dávať im na vedomie, kde sa porušuje zákon pri ochrane vôd*
- *Výmena skúseností*
- *koordinovanejšie hospodárenie s vodou, aby voda ostávala čím viac v mieste dopadu*
- *zlepšenie rázu krajiny, aj v medzinárodnom merítke*
- *budovanie zelených plôch, zelených striech, či lesných protipožiarných nádrží*
- *budovanie hrádzok v lesoch, vyriešenie stekajúcej vody z lesných ciest po lesnej technike*
- *oddelenie dažďovej vody od splaškovej v kanalizačných sieťach a urýchlenie výstavby ČOV v obciach a mestách*
- *Riešenie problémov súvisiacich s povodňami*
- *Využitie medzí na zachytávanie vôd a ich estetické využitie*
- *Výsadba ovocných stromov – budovanie sadov na nevyužitých svahoch*
- *Získavanie informácií pre poradenskú činnosť v lesnom hospodárstve.*
- *Propagácia a presadzovanie tzv. prírode blízkeho obhospodarovania lesov s cieľom prirodzeného zadržiavania vody v lesnom prostredí.*
- *Školenia, semináre a pod. pre obhospodarovateľov lesa a odborných lesných hospodárov s cieľom zlepšovania vodného režimu v lesných častiach povodí .*
- *Súčinnosť pri územnom plánovaní a pozemkových úpravách, tak aby sa do nich premietli aj vodoochranné požiadavky*
- *včasne reagovať na výzvy, ktoré budú podporovať zo štátneho alebo európskeho rozpočtu budovanie vodozádržných opatrení*

Vodná rada okresov Spišská Nová Ves a Gelnica

- pomoc pri vypracovaní projektovej dokumentácie, ktorá bude nástrojom pre schválenie zdrojov pomoci
- Ovplyvňovanie verejných politík (na úrovni samosprávneho kraja, okresov, na lokálnej úrovni)
- Ovplyvňovanie verejnej mienky a spoločenskej klímy pre naštartovanie systémových zmien v nakladaní s vodou
- Pomoc pri získavaní finančných prostriedkov, systémových riešení od fundovaných odborníkov
- finančnú pomoc pri riešení problémov so suchom pri chove hospodárskych zvierat, poradenskú činnosť

2. Vízia

Ako sa zlepší životné prostredie v oblasti / v regióne do roku 2030 na základe pôsobenia Vodnej rady?

Aká je Vaša predstava budúceho žiaduceho cieľového stavu oblasti / regiónu?

- predovšetkým hľadanie riešení v oblasti lesného hospodárstva a lesného ekosystému - les a jeho vodný režim najviac dopláca na lesné hospodárstvo skrz lesnú dopravnú sieť
- zlepšenie lesných ciest, nevyhovujúce nahradiť novými – minimalizovať povrchový odtok, odvodniť lesné cesty, aby voda a pôda ostávali v lese
- zlepšiť hospodárenie v lesoch
- multifunkčné komplexné riešenia – turistika, lov, chov rýb, zavlažovanie
- protipovodňová ochrana
- rôznorodosť krajiny
- viac priestoru pre voľne žijúcu zver
- realizácia projektu do desiatich rokov
- predovšetkým výsledok v praxi - najdôležitejšia protipovodňová ochrana a budovanie zelených plôch. Je potrebné ľudí postupne uvádzať do problematiky nedostatku vody a jej hospodárneho využívania.
- Zlepšenie povodňovej situácie
- Zlepšenie kvality ovzdušia
- Obhospodarovatelia lesa na základe získaných informácií zvýšia podiel lesov s tzv. prírode blízkym obhospodarovaním a s priaznivou štruktúrou pre vodoochrannú funkciu lesa, zvýšia starostlivosť o lesné cesty so znížením koncentrovaného odtoku vody po lesných cestách.

Vodná rada okresov Spišská Nová Ves a Gelnica

- *Vykonajú sa potrebné lesotechnické meliorácie a zahrádzanie bystrín vo verejnom záujme. Tam kde je to potrebné a účelné realizujú sa*
- *realizácia drobných a technických opatrení (hrádzky) za účelom zníženia rýchlosti povrchového odtoku pri extrémnych zrážkach. Väčšie zádrže vody aj za účelom protipožiarneho využitia.*
- *Zastaví sa degradácia pôdy a vymývanie rigolov v lese*
- *Podpora turizmu a zadržiavanie vody, ktorá je dôležitá pre krajinu*
- *pozitívny dopad na zrážky a pod.*
- *Prispôsobenie sa zmenám klímy (adaptácia prostredia)*
- *Minimalizácia nepriaznivých následkov zmeny klímy*
- *Zlepšenie hospodárenia s vodou (zvýšenie kapacity zadržiavania vody v krajine, prispôsobovanie krajiny na lokálne záplavy ...)*
- *spomaliť tempo zhoršovania životného prostredia*
- *Región ktorý dobre hospodári s prírodnými danosťami krajiny, je schopný využiť svoje možnosti pre prospech občanov, a ktorý je schopný vysporiadať sa s prírodnými anomáliami bez poškodenia životného prostredia a občanov žijúcich v regióne.*
- *Nezabúdať na poľnohospodárov*

3. SWOT analýza

Určenie silných a slabých stránok v regióne z hľadiska vodného hospodárstva.

Prosíme, aby ste doplnili konkrétne údaje, ktoré sa týkajú Vašej obce či regiónu.

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - <i>dostatok zrážok</i> - <i>používanie prírode blízkeho spôsobu hospodárenia</i> - <i>vysoká lesnatosť územia okresov SNV a Gelnica</i> - <i>Región Spiš</i> - <i>Dostatok podzemných prameňov</i> - <i>Dobre klimatické podmienky</i> - <i>Snaha hľadať riešenia</i> - <i>Skúsenosti s realizáciou projektov aj v oblasti nakladania s vodami</i> - <i>kopcovitý terén</i> - <i>dostatok zrážok</i> - <i>dostatočné množstvo stromov a krovín vo voľnej krajine</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>nepravidelnosť zrážok, nedostatok zrážok</i> - <i>nižšia zrážková činnosť</i> - <i>nevyhovujúca lesná dopravná sieť</i> - <i>financovanie</i> - <i>nesprávne alebo žiadne používanie, nakladanie s dažďovými vodami</i> - <i>stekanie vody do kanálov</i> - <i>nedostatočné vodozadržné prvky</i> - <i>nedobudovaná dažďová kanalizácia</i> - <i>lokálne búrky a povodne</i> - <i>výrazne svahovité povodia (rýchly odtok)</i> - <i>výrub stromov</i> - <i>znižovanie hustoty lesných porastov</i>

Vodná rada okresov Spišská Nová Ves a Gelnica

<ul style="list-style-type: none"> - <i>dobudovanie vodovodu</i> - <i>dobudovanie kanalizácie</i> - <i>Široký záber na riešenie</i> - <i>Opatrenia môžu pozitívne a významne prispieť k riešeniu problémov obyvateľstva</i> - <i>Krásna príroda</i> - <i>Zabezpečenie ochrany prírody</i> 	<ul style="list-style-type: none"> <i>odumieraním dreveniny smrek, vysoký podiel ťažbou odkrytých a mladých lesných porastov so zníženou schopnosťou viazania zrážok</i> - <i>nevhodné umiestnené, či neodvodnené lesné cesty (rigoly, odrážky, priepusty)</i> - <i>zvýšená vodná erózia</i> - <i>zlé odvodnenie</i> - <i>veľké znečistenie riek a potokov</i> - <i>zle nastavená legislatíva</i> - <i>nekompetentnosť úradov riešiť problém</i> - <i>Problém znečisťovania Ružína pri lokálnych búrkach z vyššie položených osách a čiernych skládok</i> - <i>Nedostatok odborníkov na environmentálne problémy.</i> - <i>Nedostatok finančných zdrojov, problém financovania opatrení</i> - <i>zrovnávanie terénu vo voľnej prírode</i> - <i>Zložitý proces projektovania a obstarávania</i> - <i>Majetkové vlastníctvo pozemkov a s tým súvisiace rozdrobenie parciel</i> - <i>Nízka informovanosť občanov o možnostiach hospodárenia s vodou a ochranou prírody</i>
<p>Príležitosť</p>	<p>Ohrozenie</p>
<ul style="list-style-type: none"> - <i>praktické a teoreticky skúsenosti</i> - <i>ochota riešiť problém</i> - <i>Veľký potenciál v obyvateľoch regiónu</i> - <i>uvedomenie si nepriaznivého stavu</i> - <i>všímať si svoje okolie a riešiť problémy s vodou aj v malom</i> - <i>Informovanosť obyvateľov a ich angažovanosť do riešenia problému</i> - <i>pripraviť komplexný program na zadržiavanie vody v pôde</i> - <i>zvýšenie zadržiavania vody v lesoch, zníženie rýchlosti výparu, spomalenie odtoku, zvýšenie vyrovnanosti odtoku</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - <i>dlhodobé nezvládanie situácie</i> - <i>zlé nastavenie používania vody, hlavne plytvanie pitnou vodou</i> - <i>vypúšťanie splaškovej vody mimo kanalizáciu</i> - <i>Výrub</i> - <i>Odmietavý postoj obyvateľov</i> - <i>Obhospodarovanie lesov spôsobom nezohľadňujúcim klimatickú zmenu, potrebu udržania, či zlepšenia vodného režimu.</i> - <i>Nevykonanie vodoochranných opatrení na lesných cestách, opatrení voči nadmernej vodnej erózii, opatrení</i>

Vodná rada okresov Spišská Nová Ves a Gelnica

<p><i>(vodný režim), zvýšenie priesaku do spodných vôd, vyššiu dostupnosť pitnej vody, lepšiu protipovodňovú ochranu, zníženie prehrievania prostredia a výkyvov teplôt, zvýšenie biodiverzity odolnosti a stability lesných ekosystémov, zvýšenie rastovej produkcie</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - založenie a fungovanie vodnej rady - výstavba vodozádržných opatrení z fondov EÚ - Pozitívny trend v riešení ochrany životného prostredia, nakoľko táto téma sa stáva globálnou pre celý svet.	<p><i>na spomalenie odtoku pri extrémnej zrážkovej činnosti</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Znečistenie vôd - Nedostatok finančných zdrojov - Legislatívne obmedzenia - Nedostatok personálnych kapacít - Málo skúsených projektantov v regióne - Administratívna náročnosť jednotlivých výziev - Nesprávne rozhodnutia kompetentných orgánov
--	---

4. Cieľové skupiny

Aké cieľové skupiny by mali z projektu úžitok? Koho by sa projekt týkal?

Zasahuje projekt aj do iných obcí? Ovplyvní aj iný región?

- lesníci, poľnohospodári v celom regióne
- obyvatelia žijúci na danom území
- farmári, lesníci, starostovia, občania, rybári
- v rámci spolupráce obcí by mohol zasiahnuť aj okolité obce v pozitívnom zmysle
- Pôsobenia a vplyvy na regionálnej úrovni a na odtokové pomery v celom povodí - obhospodarovatelia lesa, vodohospodárske subjekty, užívatelia vodných tokov, obce, verejnosť
- Urbariáty, farmári, obyvatelia miest a obcí
- Bez celospoločenskej zmeny myslenia a konania a následnej zmeny nakladania s vodami budú mať lokálne projekty len zanedbateľný význam
- Z projektu by mali úžitok všetci, priamy alebo nepriamy - jednotlivé občianske združenia, podnikatelia aj občania. Na projektoch má spolupracovať celá komunita v obci, mestách.

5. Konkrétne aktivity, ktoré je potrebné spraviť, aby sa:

- a) zo slabých stránok stali silné
- b) príležitosti premenili na rozvojové ambície

Vodná rada okresov Spišská Nová Ves a Gelnica

c) minimalizovali ohrozenia

- *Presadiť prírode blízke hospodárenie v lesoch na čo najväčšej ploche regiónu*
- *zjednodušiť financovanie dobrých nápadov*
- *robiť osvetu medzi lesníkmi o racionálnejšom a šetrnejšom hospodárení v lese*
- *informovanosť*
- *angažovanosť a cieľavedomosť*
- *odbornosť*
- *ľudské zdroje*
- *VZN*
- *konkrétne aktivity môžu sa týkať aj legislatívnych návrhov (VZN) aj vzdelania, či osvetu*
- *spolupráca so školami (informovanosť od najmenších, realizácia projektov na ochranu vody – najskôr v malom – areál MŠ, ZŠ – následne jednotlivci, obec, združenie obcí, región, kraj...*
- *postupnosť krokov*
- *Propagácia a podpora prírode blízkeho obhospodarovania lesa. Podpora napr. zo strany obcí vo forme VZN o znížení výšky daní z takýchto lesných pozemkov. Informovanie o možnostiach získania prostriedkov EÚ na plnenie mimoprodukčných (aj vodochranných) funkcií lesov.*
- *Vypracovanie projektov „vodochrannej“ starostlivosti o existujúce lesné cesty, či návrhov na potrebné technické opatrenia zadržiavajúce zrážkovú vodu v lesoch.*
- *Zapojenie obhospodarovateľov lesa do plánovania a realizácie vodozádržných opatrení v lesoch.*
- *legislatívne zmeny na celoštátnej úrovni - na presadenie zmien je potrebná nielen zmena legislatívy, ale aj kontrolná moc a možnosť vyčleniť dostatok finančných zdrojov na realizáciu rozsiahlejších projektov a investícií s dlhou dobou návratnosti*
- *Osveta medzi obyvateľmi*
- *Čistenie priekop okolo ciest a správne výpuste z nich*
- *Je potrebné vynaložiť veľkú snahu a zapojiť do činnosti všetkých občanov a budovať v deťoch vzťah k prírode. Zároveň je potrebné dobre prehodnotiť riziká*
- *viac financií od štátu pre povodie Hornádu a Bodvy na údržbu potokov a riek, aby sa pravidelne čistili od nánosov a urýchlilo sa budovanie kaskád v malých potokoch pre udržanie čím viac vody v koryte*

Vodná rada okresov Spišská Nová Ves a Gelnica

- Zjednodušenie výziev – (možnosť žiadať peniaze na zjednodušený projekt, až po schválení financovania vypracovanie projektovej dokumentácie)
- Úprava legislatívy, na zjednodušenie procesov VO a získavania povolení (územných, stavebných, vodoprávne prejednávania atď.)
- Zrýchlenie procesu komasácie pozemkov v extravilánoch, umožnenie rýchlejšieho prevodu majetkových práv z Pozemkového fondu na obce.
- Presadzovať z pozície starostov tlak na riešenie problémov súvisiacich so ŽP
- Štandardizovať projekty, urobiť typologické projekty, ktoré budú použiteľné na viacero aplikácii pri minimálnych úpravách
- Zabezpečiť školenia pre projektantov, možnosti vzdelávania atď. Snaha vytvoriť projektovú kanceláriu, ktorá sa bude špecializovať na daný druh projektov

6. Časový horizont týchto aktivít ? (robíme víziu na 10 rokov – do roku 2030, no niektoré aktivity môžu byť skôr realizované na časovej osi)

- Mestské lesy Krompachy s.r.o. podávajú aktuálne žiadosť o NFP s projektom vo výzve výzva PPA 8.3, a tak by niektoré aktivity mohli byť realizované v blízkej budúcnosti
- na obecnej úrovni čo najskôr, podľa možností (legislatíva, odbornosť, ľudské zdroje, financie)
- školenia do 2 rokov
- Do 2 rokov pripraviť plán pre každú obec a jej katastrálne územie. Do 7 rokov zapracovať jednotlivé plány do praxe. Po 10 rokoch vyhodnotiť funkčné projekty a naďalej podporovať tie čo prinášajú úžitok a prehodnotiť a prepracovať nefunkčné
- 2021 – 2023 – Odladenie administratívnych záležitostí (príprava vzorových projektov, propagovanie programu vodozádržných opatrení, zjednodušenie legislatívy)
- 2023-2030 – Samotná realizácia jednotlivých projektov

Vodná rada okresov Spišská Nová Ves a Gelnica

7. Odhadované náklady na konkrétne aktivity, ktoré ste navrhli.

- *Náklady na vybudovanie odvodnenia 8,26 km lesných ciest rôznej kategórie spolu so zadržaním vody v krajine prostredníctvom zasakovacích jám sú cca 123 tis. eur bez DPH*
- *250 000 €*
- *neodhadnutelné*

8. Kto bude aktivity realizovať a kto koordinovať ?

Navrhované aktivity v celom katastri v štruktúrach krajiny, kto by ich mal realizovať a kto koordinovať

- *realizácia by mala spadať pod obce (nakoľko najlepšie poznajú svoje silné a slabé stránky) v spolupráci s okresom (odborná stránka) a samotná koordinácia by mala spadať pod VUC (v spolupráci s okresom)*
- *Školenia, semináre (informovanie, poradenstvo, vzdelávanie) - vodná rada za účasti prizvaných odborných prednášateľov*
- *Vypracovanie projektov odborné inštitúcie - napr. Národné lesnícke centrum Zvolen*
- *Realizácia obhospodarovatelia lesov, obce, resp. správca vodného toku*
- *Realizovať by ich mal odborník v oblasti pôdohospodárstva a mal by spolupracovať s okolitými subjektmi napr. samospráva, urbariáty, družstvá, farmári a občianske združenia.*
- *potrebné vytvoriť na tento účel nové personálne kapacity*
- *Koordinovať KSK, pretože projekty sa nebudú ohraničené katastrami a okresmi. Realizovať KSK s pomocou obecných a mestských úradov*
- *Realizovať a koordinovať tieto projekty by mali obce, dodávateľským spôsobom. Dbáť na možnosť využitia sociálnych podnikov*

9. Odkiaľ získať zdroje?

- *fondy EÚ*
- *štátne zdroje vo verejnom záujme, štátny rozpočet*
- *prostriedky krajov (VÚC)*
- *príspevky obcí,*

Vodná rada okresov Spišská Nová Ves a Gelnica

- iných subjektov prosperujúcich z ochrany vôd (vodárenské spoločnosti, správcovia vodných tokov ...)

10. V tomto bode môžete napísať svoj vlastný názor, podnety a myšlienky, ktoré akýmkoľvek spôsobom súvisia s vodozadržnými opatreniami alebo činnosťou vodnej rady.

- Určite je potrebné sa stretnúť osobne. Takéto dotazníky sú tápaním v hmle. Absolútne mi chýba ucelená predstava o fungovaní vodných rád a jej možnostiach a kompetenciách. Myslím si, že jedno zasadnutie nám všetkým pomôže zorientovať sa. V každom prípade veľmi kladne hodnotím, že sa niečo okolo riešenie zlej situácie začalo diať. (Vladimír Sajdák, Mestské lesy Krompachy s.r.o.)

- Ako pracovník štátnej správy lesného hospodárstva som sa zamerlal na oblasť lesov za okresy GL a SNV. V danej oblasti zlepšenie stavu lesov a zmeny v ich obhospodarovaní dokážu výrazne zlepšiť ich súčasnú zníženú vodoochrannú schopnosť. Aj keď ide o dlhodobější proces podstatné je jeho započatie v čo najväčšom možnom rozsahu. Účinky opatrení na lesných cestách (odrážky, asanácia spádových ciest, nevyužívaných ciest a pod.) sú naopak okamžité a výrazné. Tieto opatrenia z hľadiska efektívnosti často dokážu eliminovať potrebu ďalších iných opatrení. V danom regióne sú lesy zásadným „pôvodcom“ pitnej vody pre obce. Tie obce, ktoré sú vlastníkami lesov tak majú možnosť priamo pôsobiť na uplatňovanie vodoochranných opatrení pri ich obhospodarovaní. Zapojenie obhospodarovateľov lesov do plánovania či realizácie opatrení v lesoch považujem v danej oblasti za kľúčové. Rôzne formy vzdelávania vlastníkov a obhospodarovateľov lesa v tejto problematike môžu a aj majú odozvu na realizáciu potrebných opatrení v praxi. Ako miestny orgán štátnej správy tiež na základe získaných informácií v rámci poradenskej činnosti komunikujeme s obhospodarovateľmi lesov a OLH aj o tejto problematike a tak sú pre nás prospešné aj informácie z vodnej rady. (Ing. Jozef Stajsko, Okresný úrad, pozemkový a lesný odbor)

- Myslím si, že budovanie vodozadržných opatrení je veľmi dôležité, ak nechceme, aby počet zrážok hlavne v jarnom období klesol na nulu. Ak chcem, aby Slovensko ostalo krajinou s dostatočným množstvom vody, je takáto aktivita

Vodná rada okresov Spišská Nová Ves a Gelnica

extrémne potrebná a mala by byť prioritou na najbližších 10 rokov pre celé Slovensko.(Ing. Miloš Kočiš, Urbárske spoločenstvo Žehra)

- Je možno potrebné viac sa zamerať na vyčíslenie celospoločenských a finančných škôd, ktoré spôsobujú klimatické zmeny resp. zmena režimu zrážok (dlhodobé suchá, mierne zimy, letné horúčavy, lokálne povodne, znižovanie zásob podzemných vôd, vplyv na zdravie obyvateľstva, vplyv na hospodárenie a podnikania), aby ľudia s rozhodovacou právomocou mali dostatok aj ekonomických argumentov na prijatie výraznejších programov a projektov a na ich financovanie.(Ing. Jozef Magda, obec Margecany)

- Hlavnou úlohou vodnej rady je zabezpečiť štandardizáciu vodozádržných opatrení a zabezpečiť menšiu legislatívnu náročnosť. Tieto opatrenia sú významné a je naliehavé aplikovať ich čo najskôr.(Ing. Mária Goduľová, obec Odorín)